

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

हरियाणा स्टेट इंडस्ट्रियल डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन लि.

विरुद्ध

इंदरजीत सेव्हनय

१८ जानेवारी, १९९६

[न्या. जे. एस. वर्मा आणि न्या. बी. एन. किरपाल]

औद्योगिक विकास:

औद्योगिक जमिनीचे वाटप-हरियाणा राज्य भूखंड विकास महानगरपालिकेने लाभार्थ्याला (ज्याला वाटप झाले आहे तो) एक एकर भूखंड वाटपाचे तात्पुरते पत्र दिले ज्यात असे नमूद केले आहे की वाटपाचे अंतिम नियत वाटप पत्र जारी केल्याशिवाय वाटपाचा कोणताही कायदेशीर अधिकार देणार नाही - लाभार्थीने नियत वाटप पत्रातील तरतुदीनुसार अटींचे पालन केले नाही - नंतर, लाभार्थीने परस्पर कराराने अर्धा एकर भूखंड स्वीकारला - त्याचा ताबा घेतल्यानंतर पूर्वीच्या लाभार्थीने तात्पुरत्या नियत वाटप पत्रानुसार जुन्या दराने आणखी अर्धा एकर जमिनीचा दावा केला - असा निर्णय दिला आहे की, महानगरपालिका लाभार्थ्याला अतिरिक्त अर्धा एकर जमीन देण्यास जबाबदार नाही - लाभार्थीला जुन्या दराने आणखी अर्धा एकर जमिनीचा दावा करण्यापासून रोखण्यात आले- प्रतिबंध.

प्रतिवादीने प्रबलित काँक्रीट सिमेंट पाईप आणि उपसाधणे तयार करण्यासाठी युनिट उभारण्यासाठी औद्योगिक भूखंडासाठी अपीलकर्ता-महानगरपालिकेकडे अर्ज केला. जमिनीच्या किमतीच्या १५ टक्के रक्कम जमा केल्यावर त्यांना १२० रुपये प्रति चौरस मीटर या तात्पुरत्या दराने एक एकराचा औद्योगिक भूखंड देऊ करण्यात आला आणि अंतिम नियत वाटप करण्यापूर्वी विहित मुदतीत काही पूर्वशर्तीची पूर्तता करणे आवश्यक असल्याचे तात्पुरते नियत वाटप पत्र २७.१२.१९८४ रोजी देण्यात आले. अंतिम नियत वाटप पत्र दिल्याशिवाय वाटपाचे तात्पुरते पत्राद्वारे कोणताही कायदेशीर अधिकार देणार नाही, असेही स्पष्ट करण्यात आले. प्रतिवादीने विहित मुदतीत पूर्वअटींची पूर्तता केली नाही किंवा पालिकेकडे आणखी कोणतीही रक्कम जमा केली नाही; तथापि, पक्षकारांमधील परस्पर कराराच्या आधारे प्रतिवादीला ५.१.१९८९ रोजी पत्र जारी करून १२० रुपये प्रति चौरस मीटर या जुन्या दराने अर्धा, एकर भूखंड देण्याची ऑफर देण्यात आली. नवीन दरांबाबत नव्याने अर्ज सादर केल्यावर आणखी जागेच्या विनंतीचा विचार केला जाईल, असे पत्रात नमूद करण्यात आले होते. त्यानंतर पूर्वशर्ती पूर्ण करण्याच्या अटीवर प्रतिवादीला २४.२.१९८९ रोजी १२० रुपये प्रति चौरस मीटर या तात्पुरत्या दराने प्रत्येकी १००० चौरस मीटरचे दोन भूखंड तात्पुरते वाटप करण्याचे औपचारिक पत्र देण्यात आले. महानगरपालिकेने ५.१.१९८९ च्या पत्रात पुढील जागा वाटपाबाबत घेतलेल्या भूमिकेचा पुनरुच्चार केला. प्रतिवादीकडून स्वीकार पत्र प्राप्त झाल्यानंतर त्याला ६.७.१९९० रोजी अंतिम नियत पत्र देण्यात आले. पक्षकारांनी करारावर स्वाक्षरी केली आणि दोन्ही भूखंडांचा ताबा प्रतिवादीकडे सुपूर्द करण्यात आला.

त्यानंतर १९९४ मध्ये प्रतिवादीने उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल करून २७ (१२.१९८४) च्या तात्पुरत्या नियत वाटप पत्राच्या आधारे उर्वरित अर्धा एकर भूखंड देण्याचे आदेश पालिकेला द्यावेत, अशी विनंती केली. महानगरपालिकेने असा युक्तिवाद केला की हे पत्र रद्द करण्यात आले आहे आणि प्रतिवादीने नवीन करारानुसार २००० चौरस मीटर जमीन स्वीकारली आहे. उच्च न्यायालयाने रिट याचिका मंजूर केली. महानगरपालिकेने दाखल केलेली फेरविचार याचिका फेटाळण्यात आली. त्यामुळे नाराज झालेल्या महानगरपालिकेने सध्याचे अपील दाखल केले.

अपिलाना मान्यता देताना या न्यायालयाने असे म्हटले आहे की:

अपीलकर्ता प्रतिवादीला अतिरिक्त अर्धा एकर जमीन देण्यास उत्तरदायी नाही. एकूण २००० चौरस मीटरच्या दोन भूखंडांचे वाटप स्वीकारल्यानंतर प्रतिवादीला आणखी अर्धा एकर क्षेत्रासाठी दावा करण्यापासून रोखण्यात आल्याचे अभिलेखावरील पत्रव्यवहारातून स्पष्ट होते.

[७२० -ए, ७१८ -एफ-जी]

दिवाणी अपील अधिकार क्षेत्र

दिवाणी अपील क्रमांक २०७८-७९/१९९६

पंजाब आणि हरयाणा उच्च न्यायालयामध्ये दाखल झालेल्या आर. ए.क्र.४१/९५ मधील दि. १९.८.९५ रोजीचा न्यायनिर्णय आणि आदेश सह सी.डब्ल्यू.पी.क्र.५१२३/१९९४ मधील दि. १४.११.९४ रोजीचा निर्णय व आदेशामधून उद्भवलेले.

अपीलकर्त्यातर्फे ए. एम. संघवी, अशोक के. महाजन यांच्या तर्फे सुमंत बात्रा.

उत्तरवादीतर्फे रनबिर यादव.

न्या. किरपाल यांच्या न्यायालयाने न्यायनिर्णय पारित केला.

अनुमती दिली.

या अपिलात विशेष अनुमतीद्वारे पंजाब व हरयाणा उच्च न्यायालयाच्या दोन निकालांना आव्हान देण्यात आले आहे, पहिला निर्णय १४.११.१९९४ चा आहे ज्यात प्रतिवादीची रिट याचिका मंजूर करण्यात आली आणि अपीलकर्त्याला अर्धा एकर जमीन देण्याचे निर्देश देण्यात आले आणि दुसरा निकाल १.८.१९९५ चा आहे ज्यामध्ये अपीलकर्त्याने येथे दाखल केलेला पुनर्विचार अर्ज फेटाळण्यात आला.

संबंधित तथ्ये अशी आहेत की अपीलकर्ता एक सरकारी कंपनी आहे जी इतर गोष्टींसह, हरियाणा राज्यात औद्योगिक विकासाच्या प्रगतीच्या दिशेने उपक्रम राबविण्यात गुंतलेली आहे. १९८३ मध्ये गुडगावमध्ये औद्योगिक युनिट उभारण्यासाठी काही भूखंड वाटपासाठी अर्ज मागवले होते. प्रतिवादीने गुडगावयेथील उद्योग विहार मधील फेज-४ मध्ये रेईनफर्ड काँक्रीट सिमेंट पाईप आणि उपसाधने तयार करण्यासाठी युनिट उभारण्यासाठी औद्योगिक भूखंडासाठी अर्ज केला होता. प्रतिवादीच्या बाजूने एक एकर भूखंडाचे वाटप मंजूर करण्यात आले व २७.१०.१९८३ च्या पत्राद्वारे जमिनीच्या किमतीच्या १५ टक्के रक्कम जमा करण्याची विनंती करण्यात आली. प्रतिवादीने जमा केलेल्या १५ टक्के रकमेवर त्याला उद्योग विहार, फेज-४, गुडगाव येथे १२० रुपये प्रति चौरस

मीटर या तात्पुरत्या दराने एक एकर चा औद्योगिक भूखंड क्रमांक ३५९ देऊ करण्यात आला. २७.१२.१९८४ रोजी तात्पुरते नियत वाटप पत्र जारी करण्यात आले आणि त्यात असे स्पष्ट करण्यात आले की प्रतिवादीने त्याच्या बाजूने अंतिम वाटप करण्यापूर्वी प्रस्तावित प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीशी संबंधित काही पूर्वशर्तींची पूर्तता करणे आवश्यक आहे. ही पूर्वअट वाटपाच्या तारखेपासून १२० दिवसांच्या आत पूर्ण करणे आवश्यक होते. अंतिम नियत वाटप पत्र दिल्याशिवाय तात्पुरत्या नियत वाटप पत्राद्वारे कोणताही कायदेशीर अधिकार देण्यात येणार नाही, असेही या पत्रात नमूद करण्यात आले आहे.

२७.१२.१९८४ च्या वरील पत्रानुसार प्रतिवादीने मुदतीत औपचारिकतेचे पालन केले नाही किंवा अपीलकर्त्याकडे आणखी कोणतीही रक्कम जमा केली नाही, असे अपीलकर्त्याचे प्रकरण आहे. याचिकाकर्त्याच्या म्हणण्यानुसार, प्रशासकीय कारणास्तव प्रतिवादीला देण्यात आलेला औद्योगिक भूखंड क्रमांक ३५९ प्रत्येकी अर्धा एकर आकाराच्या दोन भूखंडांमध्ये बदलण्यात आला आणि त्याचे नाव भूखंड क्रमांक ३७४-३७५ असे करण्यात आले. ५.११.१९८६ रोजी प्रतिवादीला वाटपाचे आणखी एक तात्पुरते नियत वाटप पत्र लिहिले होते ज्यात म्हटले होते की, त्याला १२० -६० चौरस यार्ड च्या तात्पुरत्या दराने एक एकरचा औद्योगिक भूखंड क्रमांक ३७४-३७५ देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. परंतु, त्याच्या बाजूने नियत वाटप पत्र जारी करण्यापूर्वी, त्याने प्रतिवादीच्या प्रस्तावित प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीशी संबंधित असलेल्या वाटप पत्रात नमूद केलेल्या काही पूर्वअटींचे पालन करणे आवश्यक होते. या पूर्व-आवश्यकतेमध्ये योग्य प्राधिकरणाकडे नोंदणी केलेले युनिट, मंजूर युनिटचे रेखाचित्र, इमारत

आणि यंत्रसामग्री मंजूर करणे आणि युनिटमध्ये स्थापित केल्या जाणाऱ्या प्लॉट आणि यंत्रसामग्रीची यादी समाविष्ट आहे. या पूर्व-आवश्यक औपचारिकता ५.११.१९८६ च्या उक्त पत्राच्या १२० दिवसांच्या आत पूर्ण करणे आवश्यक होते आणि असे नमूद करण्यात आले होते की त्याची वैधता महानगरपालिकेने लिखित स्वरूपात वाढवली नाही तर आणि हे विनिर्दिष्ट वेळेत केले गेले नाही तर तात्पुरते नियत वाटप पत्र मागे घेतले असे मानले जाईल. त्याची वैधता महानगरपालिकेने लिखित स्वरूपात वाढवली होती. ५.११.१९८६ च्या पत्रात पुन्हा नमूद करण्यात आले आहे की अंतिम वाटप जारी झाल्याशिवाय सदर पत्र प्रतिवादीला वाटपाद्वारे कोणताही कायदेशीर अधिकार देणार नाही.

५.११.१९८६ रोजी पत्र पाठवल्यानंतर लगेचच, अपीलकर्त्याला कळले की उपरोक्त भूखंड क्र. ३७४-३७५ उपलब्ध नाही आणि तो चुकीच्या पद्धतीने प्रतिवादीला देण्यात आला होता. त्यानुसार, प्रतिवादीने, दिनांक १०.११.१९८६ रोजी तयार केलेल्या पत्राद्वारे ५.११.१९८६ च्या तात्पुरत्या नियत वाटप पत्रात भूखंड क्रमांक ३७४-३७५ चा चुकीचा उल्लेख करण्यात आला होता आणि एक एकर पर्यायी भूखंड वाटपासाठी प्रतिवादीची केस विचारात घेतली होती आणि मंजूर केली होती आणि त्याचा भूखंड क्रमांक लवकरच कळविला जाईल. त्यानंतर अपीलकर्ता आणि प्रतिवादी यांच्यात एक एकर भूखंड वाटपाबाबत चर्चा झाल्याचे दिसते. अपीलकर्त्याचे प्रकरण असे आहे की परस्पर करार झाला होता ज्याचा परिणाम म्हणून अपीलकर्त्याने ५.११.१९८६ चे पत्र प्रतिवादीला लिहिले होते ज्यामध्ये प्रतिवादीला रु. १२० प्रती चौ. मिटर या जुन्या दराने उद्योग विहार, फेज-४ येथे अर्धा एकर भूखंड देऊ करण्यात आला होता. या पत्रात पुढे म्हटले आहे की,

या ऑफरसह अर्धा एकर भूखंड रु. १२० प्रति चौरस मीटर "सध्याचे प्रकरण त्यानंतर बंद मानले जाईल" आणि नवीन अर्ज सादर केल्यावर अतिरिक्त जागेची विनंती विचारात घेतली जाईल, परंतु जमिनीचा दर त्या वेळी प्रचलित दरानुसार असेल. प्रस्तावित 'प्रकल्पासाठी 2000 चौरस मीटर क्षेत्राची स्वीकृती निश्चित करण्याची विनंती प्रतिवादीला करण्यात आली होती आणि ही स्वीकृती हे पत्र जारी केल्यापासून १५ दिवसांच्या आत देणे आवश्यक होते. १४.१.१९८९ च्या पत्राद्वारे प्रतिवादीने अर्धा एकर भूखंड स्वीकारला आणि खालीलप्रमाणे निरीक्षण केले:

"तथापि, १ वर नमूद केलेल्या दिनांक ५.१.१९८९ च्या पत्रात मूळ दराने तुम्हाला इच्छित १/२ एकर भूखंड स्वीकारा, परंतु पुढील १/२ एकर भूखंडावर दावा करण्याचा अधिकार राखून ठेवा. हे नमूद केले जाऊ शकते की १ एकर भूखंडासाठी, मी आवश्यक पैसे जमा केले आहेत."

उपरोक्त उत्तर मिळाल्यावर, प्रतिवादीला दिनांक २४.२.१९८९ रोजी औपचारिक तात्पुरते नियत वाटप पत्र जारी करण्यात आले ज्याद्वारे उद्योग विहार, फेज-४ येथे रु. १२० प्रती चौ. मिटर तात्पुरत्या दराने प्रत्येकी १००० चौरस मीटरचे दोन औद्योगिक भूखंड क्रमांक १ आणि २ असे प्रतिवादीला वाटप करण्याचा प्रस्ताव होता. या पत्राद्वारे, प्रतिवादीला पुन्हा प्रतिवादीच्या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीशी संबंधित पूर्व-आवश्यकता पूर्ण करणे आवश्यक होते आणि त्याला ३० दिवसांच्या आत अटीनुसार त्याची स्वीकृती कळवण्यास सांगितले होते.

या पत्रात पुढे पुढीलप्रमाणे नमूद करण्यात आले आहे:

“तुमच्या १४ जानेवारी १९८९ च्या पत्राचा उल्लेख करून आम्ही स्पष्ट करू इच्छितो की येथे 1/2 एकर आकाराच्या भूखंडाची ही ऑफर तुम्ही आमच्या व्यवस्थापकीय संचालकांना 3 डिसेंबर रोजी चर्चेदरम्यान दिलेल्या संमतीनुसार तुमच्या नावे करण्यात आली आहे आणि या अर्जानुसार तुम्हाला आणखी भूखंड देणे शक्य होणार नाही. तथापि, नवीन दरांवर आणि त्या वेळी प्रचलित असलेल्या अटी व शर्तीवरील आमच्या पुढील जाहिरातींवर भूखंडासाठी साठी अर्ज करण्यास तुम्हाला स्वातंत्र्य आहे आणि त्या प्रसंगी तुमच्या प्रकरणाचा गुणवत्तेवर इतरांसह विचार केला जाईल.

तुम्ही कृपया लक्षात घ्या की भूखंड तुम्हाला रु. 120 प्रति चौ. मीटर या जुन्या दराने ऑफर करण्यात आला आहे., भूखंड हस्तांतरित करण्याच्या तुमच्या कोणत्याही विनंतीस मान्यता देण्याच्या स्थितीत महानगरपालिका असणार नाही आणि तुम्हाला नियत वाटप पत्र जारी झाल्यापासून एक वर्षाच्या आत तुमचा प्रकल्प लागू करणे आवश्यक आहे. सरतेशेवटी, आम्ही तुम्हाला (i) ते (iii) मध्ये नमूद केलेल्या अटी पूर्ण करण्याची आणि आम्हाला नियत वाटप पत्र जारी करण्यास सक्षम करण्यासाठी आम्हाला त्याचा पुरावा सादर करण्याची आठवण करून देतो."

वाटपाच्या उपरोक्त तात्पुरत्या पत्राच्या उत्तरात दि. 24.2.1989, प्रतिवादीने 4.3.1989

रोजी एक पत्र लिहिले ज्यामध्ये ते होते. खालील प्रमाणे सांगितले:

"प्रत्येकी 1000 चौरस मीटर अर्धा एकर भूखंड क्रमांक 1 आणि 2 ची (एकूण 2000 चौ. मीटर) ऑफर स्वीकारार्ह आहे. मी जिल्हा उद्योग केंद्र विभागीय नगर नियोजक आणि हरियाणा वित्तीय निगम यांच्या संपर्कात आहे. मला आशा आहे की सर्व लवकरच औपचारिकता पूर्ण करू."

उपरोक्त पत्र प्राप्त झाल्यावर, प्रतिवादीला दिनांक 6.7.1990 चे अंतिम नियत वाटप पत्र जारी करण्यात आले. यानंतर पक्षांमधील करारावर स्वाक्षरी करण्यात आली ज्यानंतर 4.9.1990 रोजी उक्त भूखंडाचा ताबा प्रतिवादीला देण्यात आला.

त्यानंतर प्रतिवादीने पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयात १९९४ ची रिट याचिका क्रमांक ५१२३ दाखल केली. 27.12.1984 च्या पूर्वीच्या तात्पुरत्या वाटप पत्रावर आपला दावा मांडून, उत्तरदात्याने, इतर गोष्टींबरोबरच, अपीलकर्त्याने उर्वरित अर्धा एकर भूखंड वितरीत केला पाहिजे आणि तो मिळावा अशी प्रार्थना केली. अपीलकर्त्याने येथे असा युक्तिवाद केला की 27.12.1984 चे पत्र रद्द केले गेले आहे आणि प्रतिवादीने त्याला वाटप केलेली 2000 चौरस मीटर जमीन स्वीकारल्यानंतर पक्षांमध्ये नवीन करार करण्यात आला आहे. 6.7.1990 च्या पत्राद्वारे वाटप करण्याच्या अटीपैकी एक अशी होती की वाटपाच्या तारखेपासून दोन वर्षांच्या आत युनिटची स्थापना करणे आवश्यक होते आणि प्रतिवादीने ज्या जमिनीचे भूखंड हस्तांतरित केले होते त्यांचा वापर करण्यास देखील त्याला अपयश आले होते.

उच्च न्यायालयाने 14.11.1994 रोजी दिलेल्या निकालाद्वारे असा निष्कर्ष काढला की 24.12.1984 च्या नियत वाटप पत्राद्वारे प्रतिवादीला वाटप करण्यात येणाऱ्या भूखंडाचे क्षेत्रफळ का कमी देण्यात आले होते याविषयी अभिलेखावरील कोणत्याही पत्रव्यवहाराद्वारे कोणतेही कारण दाखवले गेले नाही. यात अपीलकर्त्याचा युक्तिवाद ग्राह्य धरला नाही की प्रत्येकी 1000 चौरस मीटरचा भूखंड क्रमांक 1 आणि 2 स्वीकारताना, प्रतिवादीने उर्वरित अर्धा एकर जमिनीसाठी आपला हक्क सोडला होता. उच्च न्यायालयाने त्यानुसार अपीलकर्त्याला उर्वरित अर्धा एकर भूखंड ठराविक मुदतीत देण्याचे निर्देश दिले.

त्यानंतर, 1995 चा पुनर्विलोकन अर्ज क्र. 41 अपीलकर्त्याने येथे दाखल केला होता परंतु तो 9.8.1995 रोजीच्या निकालाद्वारे फेटाळण्यात आला होता.

वर वर्णन केलेल्या तथ्यांवरून असे दिसते की उच्च न्यायालयाने अर्धा एकरचा आणखी भूखंड प्रतिवादीला देण्यात यावा असे निर्देश देण्यात चूक केली. उच्च न्यायालयाने दाद दिली नाही की खटल्याच्या नोंदीवरील पत्रव्यवहार स्पष्टपणे दर्शविते की प्रतिवादीने 2000 चौरस मीटर मोजण्याचे भूखंड क्रमांक 1 आणि 2 चे वाटप मान्य केल्यानंतर अर्धा एकर आणखी क्षेत्रासाठी दावा करण्यास प्रतिबंधित केले. सध्याच्या प्रकरणात जरी दिनांक 27.12.1984 च्या पत्रात प्रतिवादीला 5.1.1989 च्या त्यानंतरच्या पत्राद्वारे एक एकर मापाचा भूखंड ऑफर करण्यात आला होता, तरीही सुधारित ऑफर करण्यात आली होती, ज्याद्वारे विशेष बाब म्हणून रु. 120 प्रति चौ. मीटर या जुन्या दराने त्याला येथे अर्धा एकर भूखंड देऊ करण्यात आला होता. या पत्रात, असे नमूद केले होते की, ही ऑफर देताना, प्रकरण बंद झाले असे मानले जाईल आणि प्रतिवादीला

2000 चौरस मीटर क्षेत्राच्या स्वीकृतीची पुष्टी करण्याची विनंती करण्यात आली. 14.1.1989 च्या पत्राद्वारे, प्रतिवादीने एक सशर्त स्वीकृती दिली होती ज्यामध्ये त्याने अर्धा एकर भूखंड स्वीकारल्याचे सांगितले होते परंतु पुढील अर्धा एकर भूखंडावर दावा करण्याचा अधिकार त्याच्याकडे राखून ठेवत आहे असे सांगितले. यावर, अपीलकर्त्याने 24.2.1989 रोजी पुन्हा पत्र लिहिले की त्यांना अर्धा एकर जमीन ऑफर करण्यात आली होती आणि त्यांना स्पष्ट केले होते की ही ऑफर त्यांनी अपीलकर्त्याच्या व्यवस्थापकीय संचालकांना त्याने दि. ३.१२.१९९० रोजी झालेल्या चर्चेनुसार दिलेल्या संमतीनुसार त्यांच्या नावे करण्यात आली होती. उपरोक्त स्पष्टीकरणाची मागणी करणाऱ्या या पत्राच्या उत्तरात प्रतिवादीने 4.3.1989 चे पत्र लिहिले ज्यामध्ये त्याने प्लॉट क्रमांक 1 आणि 2 बिनशर्त स्वीकारला. त्यानंतरच त्याला दिनांक 6.7.1990 चे औपचारिक नियत वाटप पत्र जारी करण्यात आले. त्यानंतर औपचारिक करार करून सदर भूखंड क्रमांक 1 आणि 2 चा ताबा प्रतिवादीला देण्यात आला. यात कसलीही शंका नाही की अपीलकर्त्याने असे स्पष्टपणे नमूद केले होते की अर्धा एकरपेक्षा मोठे क्षेत्र प्रतिवादीला देऊ शकले नाही आणि ते स्वीकारण्याचा आग्रह धरला गेला आणि तो प्रतिवादीने दिनांक 4.3.1989 च्या पत्राद्वारे दिला. जर ही बिनशर्त स्वीकृती दिली गेली नसती, तर असे दिसून येईल, अपीलकर्त्याने प्रतिवादीच्या बाजूने वाटप केले नसते.

पुढे हे लक्षात घेतले पाहिजे की दिनांक 27.12.1984 चे पत्र, ज्यावर प्रतिवादीने विश्वास ठेवला आहे आणि ज्याच्या आधारावर उच्च न्यायालयाने दिलासा दिला होता, असे नमूद केले आहे की हे पत्र केवळ तात्पुरते नियत वाटप पत्र होते. वाटप आणि त्यात विशेषतः नमूद केले होते

की अंतिम नियत वाटप पत्र जारी केल्याशिवाय ते तुम्हाला वाटपाचा कोणताही कायदेशीर अधिकार देणार नाही. त्यामुळे, प्रतिवादीला एक एकर जमीन वाटप करण्याची कोणतीही अंतिम वचनबद्धता नव्हती आणि उच्च न्यायालयाने या तात्पुरत्या नियत वाटप पत्राचा स्पष्टपणे चुकीचा अर्थ काढला म्हणजे असा की प्रतिवादीने एक एकर जमिनीचे वाटप करण्याचा निहित अधिकार प्राप्त केला आहे.

प्रतिवादीला अतिरिक्त अर्धा एकर जमिनीचा दावा करण्यापासून रोखण्यात आलेच नाही तर 27.12.1984 च्या पत्राने देखील "प्रतिवादीला एक एकर जमिनीच्या वाटपाचा आग्रह धरण्याचा कोणताही कायदेशीर अधिकार सुद्धा दिला नाही कारण अंतिम नियत वाटपाचे एकमेव पत्र जे होते. 6.7.1990 रोजी प्रतिवादीच्या बाजूने जारी करण्यात आले होते, ज्यामध्ये केवळ अर्धा एकर जमीन वाटप करण्यात आली होती आणि सदर जमीन प्रतिवंडीने कोणत्याही संयमाशिवाय स्वीकारली होती आणि त्यानंतर रीट याचिका दाखल करण्यासाठी ४ वर्ष निवडली.

वरील बाबी लक्षात घेता, अपीलकर्ता प्रतिवादीला अतिरिक्त अर्ध एकर जमीन देण्यास वाटप जबाबदार नव्हते त्यांना उद्योग विहार, फेज-IV, गुडगाव येथे 2000 चौरस मीटरचा भूखंड क्रमांक 1 आणि 2 आधीच वैधरित्या वाटप करण्यात आले होते.

उपरोक्त कारणांमुळे, या अपीलला मंजूर केले आहे आणि सी. डब्ल्यू. पी. क्र. 5123/1994 मध्ये उच्च न्यायालयाने दिलेले न्यायनिर्णय आणि दिनांक 18.8.1995 मधील पुनरावलोकन याचिका क्र. 41 मधील 1995 रद्द केल्या आहेत, ज्याचा परिणाम असा होईल की

प्रतिवादीने उच्च न्यायालयासमोर दाखल केलेली रिट याचिका फेटाळली जाईल. पक्षकारानी स्वतःचा खर्च उचलावा.

अपिले मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X